Wabo se stěhuje k vám

24 dopisů pro dvířka Wichtela · 1. až 24. prosince

Jak na to

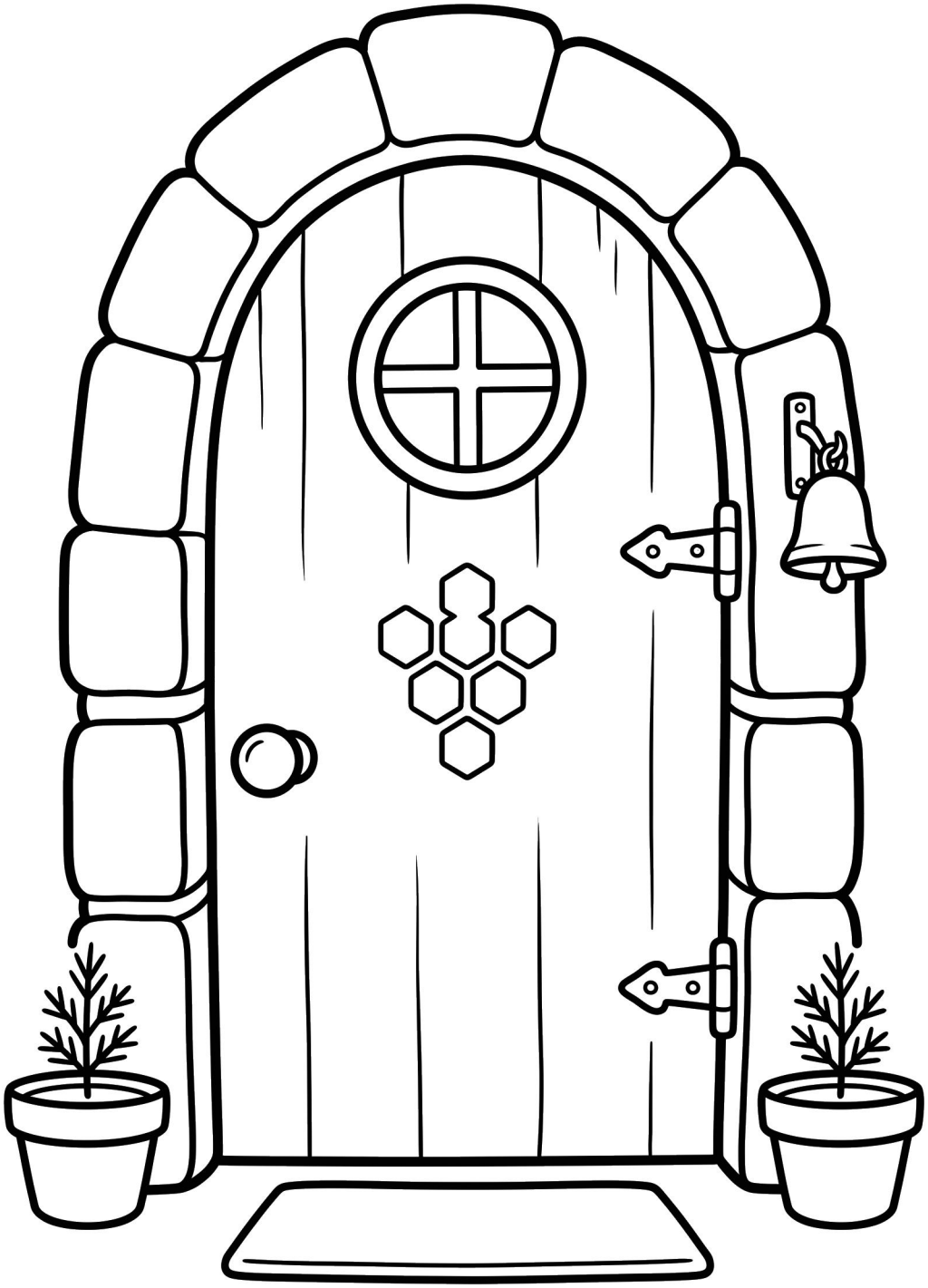
1. Stáhni si PDF a vytiskni ho.
2. Vybarvěte dvířka Wichtela, s dospělým je vystřihněte a postavte na místo, které si vyberete: ke zdi, ke skříni nebo k podlahové liště.
3. Dospělý vystřihne 24 dopisů, nejlépe předem.
4. Od 1. prosince dává dospělý každý večer ke dvířkám dopis na daný den.
5. Ráno si ho spolu přečtete a splníte úkol.

Pro rodiče

Stříhat nůžkami a řezat větvičky mohou děti jen s dospělým. Svíčky zapalují jen dospělí a nikdy nehoří bez dozoru. Drobné věci, třeba konfety nebo pírka, nepatří malým dětem do rukou. Med není pro miminka do jednoho roku. PDF smíte doma, ve školce i ve škole tisknout a kopírovat.

Dvířka Wichtela

Vybarvi je, s dospělým vystřihni, nalep na kousek lepenky (třeba z krabice od müsli) a postav ke zdi.

1. prosince
Wabo se stěhuje k vám

Milé děti,

jsem tady. Kufr je vybalený, medová lžíce stojí u zdi a dvířka jsou zavřená. Znamená to, že teď bydlím u vás. Lipsi už našla nejlepší místečko, úplně nahoře na rámu dvířek. Každý večer vám tu nechám dopis, až do Vánoc. O nás Wichtelech (skřítcích) je mimochodem stará pohádka. O čem je, najdete dole.

Váš Wabo
(Lipsi bzučí pozdrav.)

Víš, že...? V pohádce „Die Wichtelmänner" bratří Grimmů (KHM 39) pomáhají malí mužíčci ševci, „jednoho večera nedlouho před Vánocemi".

Dnes: Najděte místo, kde mají stát dvířka Wichtela. Ne moc vysoko, ať dopisy dobře vidíte.

2. prosince
Je úplné ticho

Ahoj, vy tam venku,

dnes v noci jsem spal dobře. Ve Wichtelhausu je v zimě klid. Na včelíně je taky klid, ale vím, že se tam něco děje. Včely nezmizely. Sedí všechny pohromadě v úlu. V zimě se včelám co nejvíc dává pokoj. Držím se toho. Jen se dívám z okna a myslím na ně.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Včelstvo může přezimovat s asi 20 000 včelami.

Dnes: Nakresli uvítací cedulku pro Waba a polož ji před dvířka.

3. prosince
Zimní chomáč

Milé děti,

Lipsi mi dnes ukázala, jak včely v zimě sedí. Všechny natěsnané, jako hrozen. Uprostřed sedí královna. Venku na kraji je chladněji. Včely se střídají: kdo je venku, postoupí dovnitř. Lipsi se hned vecpala mezi mou čepici a vousy. To se počítá jako zimní chomáč.

Váš Wabo

Víš, že...? V zimě včely sedí v zimním chomáči. Uprostřed, kde sedí královna, je 25 až 30 °C, na okraji je chladněji a včely se střídají z vnějšku dovnitř.

Dnes: Zahrajte si zimní chomáč. Všichni se k sobě těsně přitisknou a kdo stojí na kraji, po chvíli popojde dovnitř.

4. prosince
Svatá Barbora

Ahoj, vy tam venku,

dnes je 4. prosince, den svaté Barbory. Zůstal jsem raději v teple a koukal z okna. Ve Wichtelhausu je dnes příběh, přečtěte si ho, jestli budete chtít. U nás teď stojí u okna džbán s větvičkami. Rozkvetou o Vánocích? Každé ráno se jich ptám, ale větvičky neodpovídají.

Tvůj Wabo
(Lipsi bzučí, spěchá.)

Víš, že...? Čtvrtého prosince se řežou větvičky, tradičně třešňové, a dávají se do vody. Pokud o Vánocích rozkvetou, má to přinést štěstí. Do květu to trvá asi tři týdny a větvičky potřebují světlé, ne příliš teplé místo.

Dnes: Máte-li zahradu nebo keř, odřízněte s dospělým větvičku a dejte ji do vody, na světlé a ne příliš teplé místo. Nemáte-li, nakreslete barborku, větvičku s pupeny, a pověste ji u dvířek. Čtyřiadvacátého dokreslíte květy.

5. prosince
Pět očí

Milé děti,

Lipsi mi dnes dovolila podívat se jí do obličeje a já se dívám zpátky. Má velké oči po obou stranách. A nahoře na čele ještě tři docela malé. Pět očí, a stejně nevidí, jak jí beru poslední lžíci. No dobře, možná to přece jen vidí.

Váš Wabo

Víš, že...? Včela má dvě velké složené oči a tři malá jednoduchá očka na čele.

Dnes: Nakresli včelu se všemi pěti očima.

6. prosince
Mikuláš

Ahoj, vy tam venku,

dnes je Mikuláš. V noci byl ve Wichtelhausu pěkný rej. Příběh si můžete přečíst dnes, víc neprozradím. Lipsi mimochodem nosí své jméno hrdě. Připomíná Lipsko, kde bydlíme. Latinsky se městu dřív říkalo Lipsia. Já jí ho nedal, vybrala si ho sama. Aspoň to tvrdí a hodně u toho bzučí.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Jméno Lipsi připomíná Lipsiu, latinský název Lipska.

Dnes: Postavte dnes večer vyčištěnou botu před dvířka Wichtela. Možná v ní ráno najdete další dopis.

7. prosince
Ambrož

Milé děti,

dnes je zvláštní den pro všechny, kdo chovají včely. Dnes vychází nový příběh. Víc neřeknu. Meister Zeidler si dnes postavil na stůl starou košnici, úplně sám od sebe. Nic k tomu neřekl, ale dlouho se na ni díval.

Váš Wabo
(Lipsi slavnostně přikyvuje.)

Víš, že...? Sedmého prosince je katolická památka svatého Ambrože, patrona včelařů, voskařů a perníkářů. Zobrazuje se s včelím košem.

Dnes: Nakresli včelí koš.

8. prosince
Vosk

Ahoj, vy tam venku,

v létě mi Lipsi jednou posadila na nos maličkou bílou destičku. Vosk! Ten si dělají mladé včely samy. Staví z něj plásty. Z vosku se dají dělat i svíčky a právě na ně dnes myslím, když se venku tak brzy stmívá. Lipsi k tomu přikývla.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Včely si vosk vyrábějí samy: mladé dělnice, asi dva až tři týdny staré, ho vylučují ze žláz na zadečku jako malé bílé destičky.

Dnes: Stoč z papíru svíčku: pevně ji smotej, zalep lepicí páskou a nahoru přidej plamínek ze žlutého papíru. Kdo má doma voskovou desku, najde pravý návod na /cs/deti/svicky-z-vosku/.

9. prosince
Šest rohů

Milé děti,

Meister Zeidler mi dnes ukázal starý prázdný kus plástu ze své skříně. Buňky jsou samé malé místnůstky a všechny vypadají stejně. S pravítkem bych je nepostavil hezčí. A včely žádné nemají. Lipsi si hned sedla do jedné buňky a kouká ven, jako by to byl její byt.

Váš Wabo

Víš, že...? Buňky plástů mají šest rohů.

Dnes: Nakresli šestiúhelníky, které se dotýkají, jako plást. Šablonu najdeš v PDF.

10. prosince
Holky a kluci

Ahoj, vy tam venku,

dnes to bude o klucích ve včelstvu. Říká se jim trubci. Žihadlo nemají. Potravu ani nesbírají, to dělají dělnice. V zimě v úlu trubci vůbec nejsou, jen královna a dělnice. Lipsi k tomu jen zabzučela. Je dělnice a je na to pyšná.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Trubci jsou včelí samci a nemají žihadlo. V zimě ve včelstvu žádní trubci nejsou.

Dnes: Nakresli trubce a dělnici vedle sebe. Jak se ti zdají?

11. prosince
Jak dlouho žije včela?

Milé děti,

v létě včely dlouho nežijí, v zimě naopak mnohem déle. A královna? Ta vydrží nejdéle. Zeptal jsem se Lipsi, kolik je jí let. Otočila se a uraženě zalezla do mých vousů. To asi nebyla dobrá otázka. Omluvil jsem se a uvolnil jí místo na okenním parapetu.

Váš Wabo
(Lipsi bzučí, ale tišeji.)

Víš, že...? Letní včela žije asi pět týdnů, tedy zhruba 35 dní, zimní včela víc než 200 dní, královna až pět let.

Dnes: Podívejte se do kalendáře a společně odpočítejte 35 dní od dneška. Kam dojdete?

12. prosince
Tanec

Ahoj, vy tam venku,

Meister Zeidler mi vyprávěl, co Lipsi dělá v létě. Když najde květy, letí domů a tančí na plástu. Ostatní se tak dozvědí, kterým směrem a jak daleko mají letět. Takovému tanci jsem nikdy nerozuměl. Lipsi ano. Teď v zimě netančí, čeká na jaro, stejně jako já.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Tancem na plástu ukazují sběračky, kterým směrem a jak daleko je potrava, kruhovým a vrtivým tancem. Rozluštil to Karl von Frisch.

Dnes: Jeden schová doma plyšáka nebo sušenku a ostatním ukáže jen tancem a posunky, kterým směrem a jak daleko mají jít.

13. prosince
Třetí adventní neděle

Milé děti,

dnes je třetí adventní neděle. K ní patří nový příběh. U nás už voní advent, víc neprozradím. Dnes jsem prostě tiše seděl u dvířek a čichal. Kdo zavře oči, čicháním zjistí víc, říká Nestor. Zkusil jsem to. Má pravdu.

Váš Wabo
(Lipsi si čistí tykadla a mlčí.)

Víš, že...? V saském Pulsnitzu smějí pekaři od roku 1558 péct perník. Základní těsto z mouky a medu nebo sirupu zraje celé týdny.

Dnes: Se zavřenýma očima čichejte ke koření ze své kuchyně, třeba ke skořici nebo hřebíčku. Jen přivonět, nenadechovat se, a žádné ostré koření jako pepř nebo chilli. Poznáte, které koření to je?

14. prosince
Červená není červená

Ahoj, vy tam venku,

udělal jsem chybu. Chtěl jsem Lipsi v obrázkové knížce ukázat červený mák a myslel jsem, že ji potěším. Jen pohnula tykadly a dívala se bezradně. Červenou totiž vůbec nevidí. Zato vidí světlo, které my ne: ultrafialové. Teď jí to závidím.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Včely vidí ultrafialové světlo, které my nevidíme, ale červenou ne: červený mák pro ně není červený.

Dnes: Najděte doma pět červených věcí. Jak by je asi viděla Lipsi?

15. prosince
Utěsnit

Milé děti,

táhne to. Všiml jsem si toho dnes, když se mi třásla čepice. Včely ten problém znají. Každou malou škvíru v úlu zalepí jakýmsi tmelem. Přemýšlel jsem, jestli bych to neměl udělat i se svými dvířky, ale Lipsi zavrtěla hlavou. Radši si sedla do mé čepice. Tam netáhne.

Váš Wabo

Víš, že...? Propolisem, pryskyřičným tmelem z pupenů stromů, včely zalepují nejmenší škvírky v úlu a zužují česno.

Dnes: Přidržte úzký papírový proužek u okna a podívejte se, kde se chvěje. Tam táhne.

16. prosince
Imme

Ahoj, vy tam venku,

dnes se naučíte staré slovo. Imme. Tak se dřív v němčině říkalo včele. Mně to zní jako bzučení a Lipsi to taky. Třikrát při tom zabzučela, až ji to přestalo bavit. Já sám jsem dnes vymyslel dvě nová slova, ale neprozradím je. Vy určitě vymyslíte lepší.

Tvůj Wabo

Víš, že...? „Imme" je staré německé slovo pro včelu. Odtud pochází „Imker" (včelař).

Dnes: Vymýšlejte slova, ve kterých se vyskytuje „Imme". Nejvtipnější vyhrává.

17. prosince
Lesní včelaři

Milé děti,

Meister Zeidler mi dnes něco vyprávěl, a to se stává zřídka. Dřív lidé chovali včely v lese, uprostřed dutého stromu. Med získávali tak, že plásty ze stromu vyřezávali. Nepřipadá mi to nijak pohodlné. Ale Meister Zeidler se přitom usmál, docela maličko.

Váš Wabo
(Lipsi si bzučí pro sebe.)

Víš, že...? Brtníci (německy Zeidler) dřív chovali včely v dutých stromech v lese. „Zeideln" pochází od „schneiden" (řezat) a znamená vyřezávání plástů.

Dnes: Podívejte se z okna nebo do obrázkové knížky: najdete strom s dírou? Nebo nakreslete strom, ve kterém bydlí včely.

18. prosince
Vánoční trh

Ahoj, vy tam venku,

v Lipsku je vánoční trh a přísahám, že ho Lipsi cítí už odtud. Sedí u okna a čichá. Určitě sní o pražených mandlích. Vyprávěl jsem jí o trhu, o světýlkách a stáncích. Včele v zimě to musí stačit.

Tvůj Wabo

Víš, že...? Lipský vánoční trh sahá podle Leipzig Tourismus und Marketing do roku 1458 a patří k nejstarším v Německu.

Dnes: Povídejte si, co máte na vánočním trhu nejraději. Kdo tam ještě nebyl, vymyslí si svůj oblíbený stánek.

19. prosince
Lehounká jako pírko

Milé děti,

další příběh z Wichtelhausu přijde s prvním sněhem. Možná už dnes, možná už byl. Mrkněte na naše stránky. Lipsi je mimochodem tak lehká, že ji sotva cítím, když sedí na mé čepici. Někdy si myslím, že tu vůbec není. Pak zabzučí a všechno je v pořádku.

Váš Wabo
(Lipsi spokojeně přikyvuje.)

Víš, že...? Včela váží asi 0,1 gramu. Včelstvo s 50 000 včelami váží na začátku léta asi 5 kilogramů.

Dnes: Najděte něco úplně lehkého, třeba pírko nebo konfetu. Cítíte ho vůbec na dlani?

20. prosince
Čtvrtá adventní neděle

Ahoj, vy tam venku,

čtvrtá adventní neděle. Ve Wichtelhausu se dnes předčítá, příběh najdete na našich stránkách. U našich dvířek je dnes zvlášť ticho. Lipsi se posadila na hřbet knihy a čeká. Možná si dnes také něco přečtete nahlas.

Tvůj Wabo

Víš, že...? V Lipsku vycházela od roku 1886 každý měsíc „Leipziger Bienenzeitung", časopis pro včelaře.

Dnes: Nechte si dnes něco přečíst, knihu nebo dnešní příběh.

21. prosince
Třást se, až je teplo

Milé děti,

dnes mi byla zima a Lipsi si toho všimla. Přitulila se k mým vousům a jemně se třásla. Tak to dělají včely v úlu, všechny společně, aby zůstalo teplo. Sama to Lipsi nezvládne, ale útulné to přesto bylo. Díky, Lipsi. Dnes večer budeme sedět u okna a koukat, jestli sněží.

Váš Wabo
(Lipsi spokojeně bzučí.)

Víš, že...? Včely vyhřívají zimní chomáč letovými svaly, třesou se, a tak včelstvo nezmrzne.

Dnes: Třeste se jako včela, až vám bude teplo. Ale jen do chvíle, než se rozesmějete.

22. prosince
Malí lidé

Ahoj, vy tam venku,

věděli jste, že nejsme jediní malí? Nestor mi vyprávěl, že v Lužici jsou jiní, s úplně jinými jmény. Hned jsem byl zvědavý. Možná je jednou navštívíme. Myslím, že by se divili, kdyby u nich zazvonil Wichtel se včelou a medovou lžící.

Tvůj Wabo

Víš, že...? V lužickosrbských pověstech jsou drobné bytosti zvané Lutken. Querxe se říká trpaslíkům v pověstech z Lužice, i kolem Žitavy.

Dnes: Nakresli Wichtela, jak si ho představuješ. Jakou má čepici?

23. prosince
Poslední večer před svátky

Milé děti,

zítra je Štědrý den a jsem trochu nervózní. Meister Zeidler mi prozradil, co zítra chystá, ale nesmím to říct. Pošeptal mi to do ucha a Lipsi poslouchala. Nic neprozradím. Zítra vám píšu naposledy.

Váš Wabo
(Lipsi tiše bzučí a zívá.)

Víš, že...? Ve Štýrsku se na Štědrý den vzpomínalo i na včely: zvěstovala se jim Svatá noc. V Berchtesgadenu se zvyku budit včely říkalo „Impwecken“.

Dnes: Pošeptej dvířkům Wichtela tiše „dobrou noc“. Určitě poslouchají.

24. prosince
Veselé Vánoce

Milé děti,

dnes je Štědrý den a je tu příběh na Štědrý den. Tohle je můj poslední dopis. Balím kufr. Možná se ještě uvidíme. Děkuji, že jste mě přijali. Lipsi a mně se u vás moc líbilo. Veselé Vánoce!

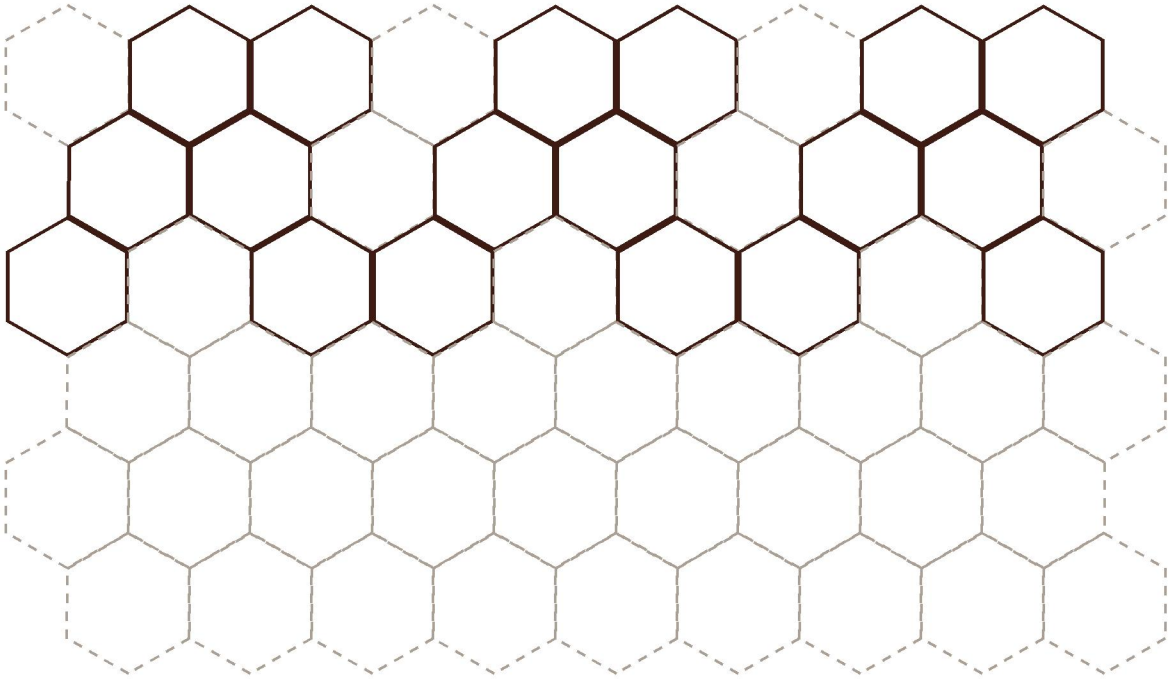
Váš Wabo
(Lipsi přikyvuje a mává oběma tykadly.)

Víš, že...? Díky opylování platí včela medonosná v Německu za třetí nejdůležitější hospodářské zvíře, po skotu a prasatech.

Dnes: Napiš nebo nakresli Wabovi odpověď a polož ji ke dvířkám.

Šablona plástu k 9. prosinci

Domaluj plást: každá buňka má šest rohů.

Prameny k rubrice „Víš, že…?“

· LMU München, Mit Erzählen Schule machen: Grimm KHM 39
· NABU: Das fleißige Lieschen
· AGES: Bienenstock-Livestream
· Uni Göttingen, Forstbotanischer Garten: Kirsche – Brauchtum
· LWG Bayern: Biologie der Bienen
· Universität Leipzig: 600 Jahre Alma mater Lipsiensis
· LWG Bayern: Bienen und Kirche
· LAVES: Bienenwabenbau und Bienenwachs (2017)
· LWG Bayern: Kerzen und Christbaumschmuck aus Bienenwachs
· Planet Wissen: Die Biene
· LAVES: Vergleich Honigbiene, Hummeln …
· LAVES: Bienenbiologie – eine Einführung (2006)
· NobelPrize.org: Medicine 1973
· Deutsche Handwerks Zeitung: Pfefferkuchen aus Pulsnitz
· LAVES: Bienen können Farben unterscheiden (2000)
· LAVES: Steckbrief Propolis (2006)
· Wiktionary: Imker (nach Duden, Herkunftswörterbuch)
· F. Krumm: Die Geschichte der Zeidlerei (2021)
· Leipzig Tourismus und Marketing: Presse-Information Leipziger Weihnachtsmarkt 2026
· AGRIS (FAO): Leipziger Bienenzeitung
· Wikisource: Zwergsagen aus der Ober- und Niederlausitz
· F. Leskoschek (1961): Biene, Honig und Wachs im steirischen Volksbrauch und Volksglaube
· LAVES: Bestäubung (2010)

Všechny odkazy: honigwichtel.de/cs/deti/dvirka-skritka/